

TINALLINGE – O.L.VROUWE KERK

De kerk, in het midden van het dorp op een wierde gelegen, is ontstaan zo rond 1250. Volgens het zegel van pastoor Eppe al aan Maria gewijd in 1472. Dit wordt nog eens bevestigd door de archieven van de Groninger parochiekerken die in 1503 spreken van *'Onse leven vrouwen kercke to Ynaldum'*.

Het is een recht gesloten zaalkerk met vier traveeën, ooit in steen overwelfd. De ramen hebben ijzeren 'neogotisch' raamwerk. Er hoorde een vrijstaande toren bij, maar die is in 1727 afgebroken. Daarvoor in de plaats kwam een eenvoudige houten dakruiter, die op de afgewolfde westgevel staat. De door de gebroeders Fremy gegoten klok daarin is in 1787 geschonken door Unico Allard Alberda, Heer van Menkema, die unicus collator was in Tinallinge.

Het huidige uiterlijk van het kerkgebouw stamt uit 1903, toen een bepleistering in grijs portlandcement werd aangebracht. In de noordmuur aan de westzijde is nog wat van de oude grootmaat baksteen te zien. Verder is deze wand geheel gesloten. De westwand bevat de ingang, onder de in pleister getrokken profilering. Boven de ingang zit een klein spitsboogvenster. Alleen de oostkant van de zuidmuur verradt nog iets van de oorspronkelijke wandindeling: per travee een raam in het midden, geflankeerd door twee spaarvelden voorzien van siermetselwerk. De kerk werd gerestaureerd van 1999-2004.

Het interieur is eenvoudig en traditioneel. Het koor is afgescheiden als avondmaal ruimte door middel van een simpel gesneden hek met opzetstukken en vazen, te dateren rond 1800. Ook de banken zijn nagenoeg onversierd. Door deze eenvoud valt de preekstoel uit 1660 des te meer op; de trap, als meest kwetsbare onderdeel, is al eens vervangen. De panelen van de kuip hebben een vulling, die we zien bij kansels in onder andere Eenum, Krewerd, Bierum en Zeerijp. Allemaal uit het derde kwart van de 17e eeuw. De panelen vertonen een boog, die ondersteund wordt door twee halffiguren, die afwisselend een deugd en een zintuig voorstellen, alhoewel de identificatie nogal problematisch is. Te beginnen op de deur, zijn het waarschijnlijk: Sterkte of Standvastigheid (met zuil), Gehoor (met viool), Geloof (kruis en boek), Reuk (bloem), Hoop (anker), Smaak (vloeistof), Liefde (kind), Gezicht (opgestoken vinger), Gerechtigheid (zwaard en weegschaal) en Tastzin (vogelveer).

Het eenvoudige orgel, met één klavier, een pedaal van één octaaf en acht registers, heeft een min of meer neogotische kast. Aan de orgelbalustrade zit een tekst die de toenmalige, bijzonder hoge landbouwprijzen vermeldt. Vroeger zat deze tekst aan het koorhek. Een bijzonderheid is het redelijk gave torenuurwerk uit 1545, een zogeheten waaguurwerk. Christiaan Huygens vond in 1657 het slingeruurwerk uit en als gevolg daarvan werden vele waaguurwerken omgebouwd tot nauwkeuriger slingeruurwerken. Ook het uurwerk in deze kerk. Een interessante gedachte is dat Christiaan Huygens, op bezoek bij het echtpaar Tjarda van Starkenborgh (toenmalig eigenaar van landgoed Tinallinge) om de plaatsing van de preekstoel te vieren, bij die gelegenheid het uurwerk heeft omgebouwd of laten ombouwen. Het uurwerk is in 1985 stilgezet onder andere omdat er geen vrijwilliger meer beschikbaar was voor het opwinden. De tijdsaanduiding is overgenomen door een modern exemplaar.

Tijdens de laatste restauratie zijn muurschilderingen te voorschijn gekomen; vermoedelijk uit de late 15e eeuw. Deze wandschilderingen in het koor laten onder andere Andreas zien, afgebeeld met kruis, en een zegenende figuur met bol (Christus?) in de zuidoosthoek en in de noordoosthoek zien we de restanten van een gekruisigde Christus en een vrouwelijke heilige met toren als attribuut, vermoedelijk de heilige Barbara. Verder zien we, deels over de voorstellingen heen aangebracht, een decoratie met plantaardige motieven in roze tinten.